अश्वोत्पत्तिमाहचतुर्भिः पुरेति ॥ ५० ॥ भागीकृतः शीर्णत्वादनेकधाभूतोवज्रभागस्तेषुतेषुस्थानेषुदेवैरुपास्यते स्थानान्येवसामान्यतोविशेषतश्चाह लोकेइति यशोधनंउत्कृष्टंस्पृहणीयंसैववज्रतनुः व ज्रस्यस्वरूपं सैवेतिविधेयलिंगापेक्षयास्त्रीत्वं तप्तेपयसिदध्यानयतिसावैश्वदेव्यामिक्षेतिवत् ॥ ५१ ॥ ब्राह्मणस्यपाणिःहविःप्रदत्वात्वज्रः इतरेषामार्त्विज्याभावेनहविःप्रक्षेपानर्हत्वात् अतःसर्वैरुपास्य ते रथोहिदेवब्राह्मणद्विषांनाशहेतुत्वाद्वज्रंदेवोपास्यं दानकर्मणोरपिब्रह्मक्षत्रप्रीतिकरत्वाद्वज्रत्वं तेनवज्रवंतोब्राह्मणादयोदेवैरुपजीव्यंतइत्यर्थः ॥ ५२ ॥ प्रकृतेकिमायातंतदाह क्षत्रेति क्षत्रवज्रंरथःतस्य

पुराकृतंमहेंद्रस्यवज्रंवृत्रनिबर्हणं ॥ दशधाशतधाचैवतच्छीर्णंवृत्रमूर्धनि ॥ ५० ॥ ततोभागीकृतोदेवैर्वज्रभागउपास्यते ॥ लोकेयशोधनंकिंचित्सैववज्रतनुःस्मृता ॥ ५१ ॥ वज्रपाणिर्ब्राह्मणःस्यात्क्षत्रंवज्ररथंस्मृतं ॥ वैश्यावैदानवज्राश्वकर्मवज्रायवीयसः ॥ ५२ ॥ क्षत्रवज्रस्यभागेनअवध्यावाजिनः स्मृताः ॥ रथांगंवडवासूतेशूराश्वाश्वेषुयेमताः ॥ ५३ ॥ कामवर्णाःकामजवाःकामतःसमुपस्थिताः ॥ इतिगंधर्वजाःकामंपूरयिष्यंतिमेहयाः ॥ ५४ ॥ अर्जुनउवाच यदिप्रीतेनमेदत्तंसंशयेजीवितस्यवा ॥ विद्याधनंश्रुतंवाऽपिनतद्गंधर्वरोचये ॥ ५५ ॥ गंधर्वउवाच संयोगोवैप्रीतिकरोमहत्सुप्रतिदृश्यते ॥ जीवितस्यप्रदानेनप्रीतोविद्यांददामिते ॥ ५६ ॥ त्वत्तोऽप्यहंग्रहीष्यामिअस्त्रमाग्नेयमुत्तमं ॥ तथैवयोग्यंबीभत्सोचिरायभरतर्षभ ॥ ५७ ॥ अर्जुनउवाच त्वत्तोऽस्त्रेणवृणोम्यश्वान्संयोगःशाश्वतोऽस्तुनौ ॥ सखेतद्ब्रूहिगंधर्वयुष्मभ्योयद्भयंभवेत् ॥ ५८ ॥ कारणंब्रूहिगंधर्वकिंतद्येनस्मधर्षिताः ॥ यांतोवेदविदःसर्वेसंतोरात्रावरिंदमाः ॥ ५९ ॥ गंधर्वउवाच अनग्नयोऽनाहुतयोनचविप्रपुरस्कृताः ॥ यूयंततोधर्षिताःस्थमयावैपांडुनंदनाः ॥ ६० ॥ यक्षराक्षसगंधर्वाःपिशाचोरगदानवाः ॥ विस्तरंकुरुवंशस्यधीमंतःकथयंतिते ॥ ६१ ॥ नारदप्रभृतीनांतुदेवर्षीणांमयाश्रुतं ॥ गुणान्कथयतांवीरपूर्वेषांतवधीमतां ॥ ६२ ॥ स्वयंचापिमयादृष्टश्चरतासागरांबरां ॥ इमांवसुमतींकृत्स्नांप्रभावःसुकुलस्यते ॥ ६३ ॥ वेदेधनुषिचाचार्यमभिजानामितेऽर्जुन ॥ विश्रुतंत्रिषुलोकेषुभारद्वाजंयशस्विनं ॥ ६४ ॥

भागेनअंशत्वेन अवध्याः अवधिभूताः वाजिनोवेगवंतःरथस्यवज्रत्वेअश्वोत्कर्षएवमुख्यंकारणंनध्वजादिकमित्यर्थः रथांगंरथचालकं वडवाअश्वा येशूरास्तेचरथांगं रथिनातुल्योश्वइत्यर्थः ॥ ५३ ॥ स्वीयेष्वश्वेषुविशेषमाह कामेति गंधर्वजाःगंधर्वलोकजाः ॥ ५४ ॥ प्रीतेनदत्तमपिप्रतिप्रदानमंतरेणनरोचये ददातिप्रतिगृह्णातिगुह्यमाख्यातिपृच्छति भुंक्तेभोजयतेचैवषड्विधंप्रीतिलक्षणमित्युक्तेः अन्यथाऋणित्वंममस्यादितिभावः पक्षांतरेतुममयशोहानिः ॥ ५५ ॥ आद्यंपक्षमादत्ते संयोगइत्यादिना ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ युष्मभ्यःयुष्मत्तः यत्यस्माद्धेतोः ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ अनग्नयःदारहीनत्वात् अनाहुतयः समादृतत्वात् आश्रमविशेषहीनोऽब्राह्मणोधर्षणीयइत्यर्थः ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥

Digitized by Google